

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการให้สิทธิบุคคลยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560 มาตรา 213¹

บุญเรือน เกตุสกุล²

รัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย เป็นรัฐธรรมนูญที่รับรองไว้ซึ่งสิทธิและเสรีภาพของประชาชน อันเป็นหลักประกันที่ได้รับรองไว้ตามแนวคิดด้วยนิติรัฐ ผลจากการยอมรับว่ารัฐธรรมนูญเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีค่าบังคับสูงสุดในลำดับชั้นของกฎหมาย เท่ากับยอมรับว่าสิทธิเสรีภาพมีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ จากสถานะของความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ทำให้ต้องมียุติธรรมพิเศษเฉพาะขึ้นมาทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญจากการใช้อำนาจมหาชนของรัฐนั้นคือ ศาลรัฐธรรมนูญ นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นผลมาจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ศาลรัฐธรรมนูญมีภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งคือ การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ อันเป็นหลักการเพื่อรักษาไว้ซึ่งหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ และเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว มิได้สร้างกลไกหรือช่องทางให้ประชาชนสามารถยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคดีได้โดยตรง หากประชาชนเห็นว่าตนเองถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะต้องเสนอเรื่อง ผ่านทางศาลหรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เพื่อให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญซึ่งหมายความว่า หากองค์กรเหล่านั้นปฏิเสธไม่ส่งปัญหาที่ประชาชนร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ประชาชนจะไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขจากการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ เพื่อเป็นการอุดช่องว่างในปัญหาดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 212 จึงได้บัญญัติหลักการให้ประชาชนซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ให้มีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งหลักการ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้สิทธิบุคคลยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑูรย์ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์รุ่งเกียรติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีคง

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นหลักการใหม่ที่ได้บัญญัติไว้ครั้งแรกในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม นับแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นต้นมา ปรากฏว่าคดีที่ประชาชนใช้สิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยใช้ช่องทางตามมาตรา 212 นั้น ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยเพียง 1 คดี เท่านั้น เนื่องจากในวรรคสองของมาตรา 212 กำหนดให้การใช้สิทธิดังกล่าวต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้ ทำให้บุคคลที่จะใช้สิทธินี้จะต้องผ่านกระบวนการอื่นก่อนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ คือ ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือ ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงจะเกิดสิทธิยื่นคำร้องด้วยตนเองโดยตรงได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

จนกระทั่งต่อมา มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 213 บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในครั้งนี้นั้น เน้นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้วยการอุดช่องว่างในกรณีที่ไม่มีอำนาจของศาลใดเข้าไปคุ้มครอง และเพื่อให้ความคุ้มครองไม่เพียงแต่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่เกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ หรือแม้แต่การกระทำของเอกชนก็อยู่ในข่ายที่อาจถูกโต้แย้งว่า เป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญได้เช่นกัน จึงให้สิทธิแก่บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองคุ้มครองไว้ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องไว้ว่า “...ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ขึ้น ซึ่งในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา 46 และมาตรา 48 กำหนดให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำการกลั่นกรองคำร้องว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงพอที่จะเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้ การที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลั่นกรองคำร้องที่จะเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ถือเป็นบทบาทหน้าที่ใหม่ของผู้ตรวจการแผ่นดินไทยที่ไม่เคยปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับใดมาก่อน เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 กลับไม่พบว่ามีภารกิจให้ผู้ตรวจการแผ่นดินไว้โดยตรงในการพิจารณากลั่นกรองคำร้องดังกล่าว และเมื่อมีการยื่นคำร้องมาสู่ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณากลั่นกรองและจัดทำความเห็นเกี่ยวกับคำร้องก่อนที่จะเสนอเรื่องต่อไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ในทางปฏิบัติผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยให้ยุติเรื่องร้องเรียนของบุคคลผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพและไม่ได้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยเป็นจำนวนมากซึ่งอาจทำให้บุคคลผู้ยื่นคำร้องไม่ได้รับการเยียวยา

เท่าที่ควร และการที่บุคคลผู้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพต้องยื่นคำร้องผ่านผู้ตรวจแผ่นดินเพียงองค์กรเดียว ในขณะที่ประเทศสเปนกำหนดให้สำนักงานอัยการซึ่งเป็นองค์กรของรัฐสามารถเป็นผู้ยื่นคำร้องแทนปัจเจกบุคคลได้ด้วย เช่นนี้การกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเพียงองค์กรเดียวทำหน้าที่กลั่นกรองคำร้องเพื่อยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น จะเพียงพอต่อบุคคลผู้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพหรือไม่ หากมีการกำหนดให้องค์กรอิสระอื่นที่มีบทบาทใกล้เคียงกันกับผู้ตรวจการแผ่นดิน มาช่วยพิจารณากลั่นกรองคำร้องและส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้วินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จะทำให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยศาลรัฐธรรมนูญมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาปัญหาการให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองและจัดทำความเห็นเกี่ยวกับคำร้องนั้น พบปัญหาดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 มิได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้โดยตรง เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 อันเป็นบทบัญญัติกำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน จะพบว่าไม่ปรากฏหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในฐานะองค์กรผู้ทำหน้าที่กลั่นกรองคำร้องที่จะเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไว้โดยตรง แต่กลับบัญญัติหน้าที่และอำนาจดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 และมาตรา 48 แทน

ประเด็นที่สอง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 48 ระบุระยะเวลาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว แต่ไม่ระบุหลักเกณฑ์ ขั้นตอน หรือวิธีการ สำหรับผู้ตรวจการแผ่นดินในการดำเนินการกลั่นกรองคำร้องในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว จึงก่อให้เกิดปัญหาว่าในกรณีที่บุคคลผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพยื่นคำร้องมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน แล้วผู้ตรวจการแผ่นดินอาศัยหลักเกณฑ์ใดในการพิจารณาว่าจะรับคำร้อง หรือปฏิเสธ ไม่รับคำร้อง เมื่อไม่มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอาจทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจรับคำร้องที่ขาดองค์ประกอบ เช่น ผู้ร้องไม่ใช่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง หรือวัตถุแห่งคดีไม่ใช่การกระทำอันอาจนำมาเป็นวัตถุแห่งการยื่นคำร้องได้ เมื่อขาดหลักเกณฑ์เช่นว่านี้แล้ว อาจส่งผลให้กระบวนการกลั่นกรองคำร้องที่จะเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญโดยผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น ไม่อาจบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ได้

ประเด็นที่สาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เป็นการเปิดช่องทางให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพสามารถยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้เพียงช่องทางเดียวจะเพียงพอต่อบุคคลบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติคุ้มครองไว้หรือไม่ การให้ประชาชนยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพียงองค์กรเดียวอาจก่อให้เกิดปัญหาคำร้องส้นสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือเกิดกรณีที่บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพยื่นคำร้องเป็นจำนวนมากเกินกว่าความสามารถที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะสามารถพิจารณาวินิจฉัยได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้จากปัญหาดังกล่าวหากมีองค์กรอิสระอื่นที่ทำหน้าที่ใกล้เคียงกัน เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งอำนาจหน้าที่หลักคือตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้มาเป็นองค์กรที่ช่วยพิจารณากลับกรองคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จะช่วยทำให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ได้ยื่นคำร้องต่อองค์กรอิสระเพื่อพิจารณากลับกรองคำร้องเพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาสิทธิของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22วรรคหนึ่ง โดยเพิ่มข้อความใหม่เป็น (4) ดังต่อไปนี้

“ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(4) พิจารณากลับกรองคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ...”

เหตุผลที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 เนื่องจากไม่ปรากฏว่าผู้ตรวจการแผ่นดินอาศัยอำนาจใดในการกลับกรองคำร้องที่จะเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ การบัญญัติให้มีอำนาจไว้โดยเฉพาะ ย่อมส่งผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการพิจารณากลับกรองคำร้องก่อนจะเข้าสู่การวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เกิดความชัดเจนแน่นอนมากยิ่งขึ้น

2. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 48 วรรคหนึ่ง โดยเพิ่มข้อความใหม่ตามที่ขีดเส้นใต้ ดังต่อไปนี้

“มาตรา 48 ภายใต้บังคับมาตรา 47 ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้น เห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำร้องโดยผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปตาม มาตรา 46 มาตรา 47 และมาตรา 48 ด้วยโดยอนุโลม...”

เหตุผลที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 48 เนื่องจากไม่ปรากฏว่าผู้ตรวจการแผ่นดินอาศัยหลักเกณฑ์ใด ในการกลั่นกรองคำร้องที่จะเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ การบัญญัติให้กลั่นกรอง คำร้องโดยใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ย่อมส่งผลให้หลักเกณฑ์ในการกลั่นกรองคำร้องที่จะเข้าสู่การ พิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญโดยผู้ตรวจการแผ่นดินเกิดความชัดเจนแน่นอนมากขึ้นและทำให้การ พิจารณาคำร้องเป็นไปในแนวทางเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญ

3. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 วรรคหนึ่ง โดยเพิ่มข้อความใหม่ตามที่ขีดเส้นใต้ ดังต่อไปนี้

“มาตรา 46 บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรือ อาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิ ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา 7 (11) ได้ โดยจะต้องยื่น คำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสียก่อนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความใน มาตรา 48 วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายใน เก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา 48 วรรคสอง...”

เหตุผลที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 วรรคหนึ่ง เนื่องจากควรพัฒนามาตรการเกี่ยวกับการใช้สิทธิของประชาชน ตามช่องทางการร้องเรียนผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินเพียงองค์กรเดียว โดยให้เพิ่มองค์กรอิสระอื่นที่ทำหน้าที่

ใกล้เคียงกันอันได้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน อันมีลักษณะในการช่วยเหลือประชาชน เช่นเดียวกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้ามาช่วยพิจารณากลั่นกรองคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ อันทำให้การคุ้มครองสิทธิของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรอิสระหรือองค์กรอื่นขึ้นมาใหม่เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองคำร้อง โดยให้สององค์กรอิสระทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน อันจะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 วรรคท้าย ก็บัญญัติให้ในการดำเนินการของผู้ตรวจแผ่นดิน หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป และเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกันหารือและวางหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

จินต์จุฑา พานิชวงศ์. “สิทธิของบุคคลในการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญเมื่อมีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามมาตรา 213 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2560).” วิทยานิพนธ์ปริญญา

นิติศาสตรมหาบัณฑิตสาขานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563.

บรรเจิด สิงคะเนติ. รายงานการวิจัยการใช้สิทธิทางศาลของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตาม

รัฐธรรมนูญมาตรา 28 ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2551.

บรรศักดิ์ อูวรรณโณ. คำอธิบายกฎหมายมหาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537.

บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ. คำอธิบายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญเยอรมัน. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2535.

ไพศาล จังวิมลกุล. “บทวิเคราะห์ทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการยื่นคำร้องของประชาชนต่อ

ศาลรัฐธรรมนูญ: กรณีการยื่นผ่านผู้ตรวจการแผ่นดิน” 2563.

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. รายงานการวิจัยอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยความชอบด้วย การ

กระทำตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 213 และพระราชบัญญัติ ประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ, 2561.

มานิตย์ จุมปา. คู่มือศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

2560 กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติ บัณฑิตยสภา, 2562.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิญญ

ชน, 2538.